

PORADNIK DLA SENIORÓW

Wybory samorządowe
– zaangażuj się!

Broszura informacyjna

Poznań 2018

Broszura przygotowana przez zespół autorów:

Instytut Rozwoju Aktywności
ul. Jackowskiego 5-7
60-508 Poznań
www.instytutrozwoju.edu.pl

Broszura przygotowana na zlecenie:

Stowarzyszenie Metropolia Poznań
ul. Prymasa Stefana Wyszyńskiego 8
61-124 Poznań
www.metropoliapoznan.pl

1. Wybory samorządowe w Polsce – zmiany 2018

W wyborach samorządowych w 2018 wprowadzono wiele istotnych zmian¹:

- **Wydłużenie z 4 do 5 lat kadencji** organów samorządowych (wójtów, burmistrzów, prezydentów miast, rad gmin, rad powiatów i sejmików województw).
- Wprowadzenie **dwukadencyjności** wójtów, burmistrzów i prezydentów miast.
- **Ograniczenie jednomandatowych okręgów wyborczych** do gmin liczących do 20 tys. mieszkańców (w poprzednich wyborach okręgi jednomandatowe nie obowiązywały jedynie w miastach na prawach powiatów oraz dzielnicach m.st. Warszawy).
- Wprowadzenie **dwóch rodzajów komisji obwodowych**: jednej komisji organizującej głosowanie oraz drugiej liczącej głosy i ustalającej wyniki głosowania.
- Konieczność ujęcia w protokołach głosowania **liczby głosów nieważnych** z podaniem przyczyny nieważności głosu.
- Wprowadzenie wymogu **wspólnego wykonywania czynności** związanych z ustaleniem wyników przez członków obwodowych komisji wyborczych.
- **Ograniczenie możliwości głosowania korespondencyjnego** jedynie dla osób niepełnosprawnych.
- Wprowadzenie do lokali wyborczych **przezroczystych urn** dla zapewnienia większej transparentności procesu wyborczego.
- Co do zasady przyjęcie, że karta do głosowania jest kartką zadrukowaną **jednostronnie** (by uniknąć problemów związanych z tzw. książeczką, która funkcjonowała w poprzednich wyborach).

¹ Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy; Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym; Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym; Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (po zmianach wprowadzonych Ustawą z dnia 11 stycznia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych).

2. Seniorzy a zaangażowanie polityczne w wyborach samorządowych

Bierne i czynne prawo wyborcze to podstawowe prawa konstytucyjne.

Pamiętajmy, że czynne prawo wyborcze to możliwość głosowania. Bierne prawo wyborcze to z kolei uprawnienie do startu w wyborach jako kandydat.

Czy pójdę na najbliższe wybory samorządowe? Gdy pyta ankietę z ośrodka badani opinii w 70% odpowiadamy TAK, gdy jednak przychodzi wyborcza niedziela dużo większa część Polaków jednak pozostaje w domu. A przecież wybory to jedyna w swoim rodzaju szansa na zmianę.

Dlaczego warto głosować w wyborach samorządowych?

- **Możemy opowiedzieć się ZA!** – możemy wybrać program lub wizję przyszłości konkretnego kandydata lub formacji, zgodnie z naszymi własnymi oczekiwaniami, doświadczeniami i światopoglądem.
- **Korzystamy z naszego prawa** – wielu mówi „wybory to obowiązek”, lepiej jednak spojrzeć na to jak na „prawo do decydowania”. Tym bardziej, że przez wiele lat praktycznie nie mieliśmy możliwości realnego wyboru.
- **Dajemy przykład młodym** – w świecie kryzysu wartości poprzez uczestnictwo w wyborach możemy pokazać młodszemu pokoleniu, jak istotne są wartości przywiązania do ojczyzny, dobra wspólnego i odpowiedzialności publicznej. Wybory mogą więc być swego rodzaju moralną powinnością.
- **Budujemy ducha obywatelskiego** – chcąc tworzyć społeczeństwo obywatelskie, nie wolno nam uchylać się od udziału w wyborach. Nie bez powodu dzień elekcji nazywany jest „świętem demokracji”.
- **Nieobecni nie mają głosu** – jeśli nie głosujemy to sami sobie odbieramy możliwość współdecydowania o przyszłości swojej i bliskich. Jeśli nie głosujemy nie powinniśmy także narzekać na osoby pełniące funkcje publiczne.

Polityka? – To na pewno nie dla mnie! Wielu z nas tak właśnie z pewnością zareaguje w pierwszej chwili gdy ktoś nas zapyta czy widzielibyśmy się w działalności politycznej. Zanim jednak tak szybko odpowiemy warto chwilę się zastanowić.

Dlaczego warto kandydować w wyborach samorządowych?

- **Możemy zmieniać naszą „małą ojczyznę”** – będąc radnym lub nawet wójtem czy burmistrzem, zyskujemy niepowtarzalną możliwość kreowania lokalnej rzeczywistości i realizacji swojej wizji rozwoju gminy, miasta, powiatu czy województwa.
- **Możemy wykorzystać naszą wiedzę, umiejętności i doświadczenie** – będąc radnym np. w radzie gminy lub miasta możemy zintensyfikować naszą aktywność w dziedzinach, w których dysponujemy największym potencjałem ze względu na wykonywany zawód czy wieloletnie zaangażowanie gospodarcze czy społeczne.
- **Służba publiczna** - w przypadku sukcesu w wyborach mamy możliwość pracy na rzecz państwa, województwa, powiatu i gminy.
- **Budowanie zaufania publicznego** - mamy okazję zbudować sieć kontaktów, tzw. zaplecze które przydaje się nam do realizacji naszych celów np. przy zakładaniu w przyszłości stowarzyszenia lub wnioskowaniu o powołanie rady seniorów.

Bycie radnym to bardzo odpowiedzialna funkcja. Wymaga nie tylko wiedzy i umiejętności, ale również dużego zaangażowania czasowego. W ramach rekompensaty za utracone zarobki oraz jako zwrot kosztów ponoszonych przy wykonywaniu mandatu **radnym przysługują diety**.

Wysokość diet radnych samorządowych określona jest ustawowo i zależy od wielkości samorządu. Przypomnijmy - wysokość diet przysługujących radnemu nie może przekroczyć 1,5-krotności kwoty bazowej określonej w ustawie budżetowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe. Chodzi oczywiście o kwotę w skali miesiąca.

I tak w 2018 r. maksymalna wysokość diet przysługujących radnemu gminy w ciągu miesiąca wynosiła 2 684,13 zł (100% maksymalnej wysokości diety). Co istotne dotyczyło to największych gmin, liczących powyżej 100 tys. mieszkańców. Radni mniejszych samorządów otrzymują naturalnie niższe kwoty. W gminach od 15 tys. do 100 tys. mieszkańców maksymalna dieta wyniosła 2 013,10 zł (75% maksymalnej wysokości diety), natomiast w gminach liczących mniej niż 15 tys. mieszkańców – jedynie 1 342,07 zł (50% maksymalnej wysokości diety).

3. Jestem wyborcą – pytania i odpowiedzi²

Informacje ogólne

W jakich godzinach będą otwarte lokale wyborcze?

Lokale wyborcze będą otwarte od godziny 7:00 do godziny 21:00.

Jak głosować w wyborach samorządowych?

W zależności od tego, gdzie mieszkasz, dostaniesz trzy lub cztery karty do głosowania:

- Jeżeli mieszkasz w mieście na prawach powiatu (np. w Poznaniu), dostaniesz trzy karty do głosowania: w wyborach do rady miasta, do sejmiku województwa oraz na prezydenta miasta.
- Jeżeli mieszkasz w gminie lub w mieście, które nie jest miastem na prawach powiatu, dostaniesz cztery karty do głosowania: w wyborach do rady gminy lub miasta, do rady powiatu, do sejmiku województwa oraz na wójta, burmistrza lub prezydenta miasta.
- Jeżeli mieszkasz w Warszawie, dostaniesz również cztery karty do głosowania: w wyborach do rady dzielnicy, do Rady Miasta Stołecznego Warszawy, do sejmiku województwa oraz na Prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy.

Pamiętaj:

1. w wyborach radnych w gminach i miastach do 20 000 mieszkańców, które przeprowadzane są w okręgach jednomandatowych, postaw tylko jeden znak „x” w kratce przy nazwisku tylko jednego kandydata;
2. w wyborach radnych, w których głosujemy na listy kandydatów, tj. w wyborach do rad gmin i miast powyżej 20 000 mieszkańców, wyborach do rad powiatów i sejmików województw, a także w wyborach do rad dzielnic m. st. Warszawy, postaw tylko jeden znak „x” w kratce przy nazwisku tylko jednego kandydata z tylko jednej listy kandydatów;
3. w wyborach wójta, burmistrza lub prezydenta miasta postaw tylko jeden znak „x” przy nazwisku tylko jednego kandydata.

Pamiętaj, że znak „x” to co najmniej dwie linie, które przecinają się w obrębie kratki.

² Opracowane na podstawie materiałów Państwowej Komisji Wyborczej dostępnych w serwisie edukacyjnym www.wybieramwybory.pl.

Czy mam prawo do głosowania?

Masz prawo do głosowania w wyborach samorządowych, jeżeli jesteś obywatelem polskim i najpóźniej w dniu wyborów kończysz 18 lat. Musisz także stale mieszkać na obszarze danej jednostki samorządu terytorialnego – czyli gminy, powiatu lub województwa.

Stałe zamieszkanie musi być potwierdzone wpisem do stałego rejestru wyborców gminy, w której stale zamieszkujesz. Dotyczy to także prawa udziału w głosowaniu w wyborach do rad dzielnic m. st. Warszawy.

Uprawnienia wyborców niepełnosprawnych (w tym seniorów)

Kto może głosować przez pełnomocnika?

Głosować przez pełnomocnika mogą osoby, które najpóźniej w dniu głosowania ukończą 75 lat. Z możliwości tej mogą skorzystać także osoby, które mają orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, w tym także wyborcy posiadający orzeczenie organu rentowego o:

1. całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji;
2. całkowitej niezdolności do pracy;
3. niezdolności do samodzielnej egzystencji;
4. orzeczenie o zaliczeniu do I grupy inwalidów;
5. orzeczenie o zaliczeniu do II grupy inwalidów,

a także osoby o stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny.

Nie mogą głosować przez pełnomocnika osoby przebywające w:

1. zakładach opieki zdrowotnej,
2. domach pomocy społecznej,
3. zakładach karnych i aresztach śledczych oraz ich oddziałach zewnętrznych,
4. wyborcy głosujący korespondencyjnie.

Kto może głosować korespondencyjnie?

Możesz głosować korespondencyjnie, jeżeli masz orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, w tym także orzeczenie organu rentowego o:

1. całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji,
2. całkowitej niezdolności do pracy,

3. niezdolności do samodzielnej egzystencji,
4. orzeczenie o zaliczeniu do I grupy inwalidów,
5. orzeczenie o zaliczeniu do II grupy inwalidów.

Możesz także głosować korespondencyjnie, jeżeli jesteś osobą o stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, której przysługuje zasiłek pielęgnacyjny.

Czy ktoś może mi pomóc w lokalu wyborczym?

Tak. Jeżeli jesteś osobą niepełnosprawną, to na Twoją prośbę może pomóc Ci w głosowaniu w lokalu wyborczym inna osoba, w tym także niepełnoletnia. Pomoc ta może mieć jednak tylko techniczny charakter; nie może ona polegać na sugerowaniu Ci sposobu głosowania lub na głosowaniu za Ciebie. Dopuszczalne jest, aby na Twoje życzenie w pomieszczeniu za zastoną przebywała osoba udzielająca Ci pomocy. Osobą tą nie może być członek komisji ani mąż zaufania.

Obwodowa komisja wyborcza jest zobowiązana, na Twoją prośbę, do przekazania Ci ustnie treści obwieszczeń wyborczych w zakresie informacji o komitetach wyborczych, biorących udział w wyborach o oraz zarejestrowanych kandydatach i listach kandydatów.

Prawo do uzyskiwania informacji o wyborach

Jeżeli jesteś wyborcą niepełnosprawnym, wpisanym do rejestru wyborców w danej gminie, masz prawo do uzyskiwania informacji o:

1. terminie wyborów oraz godzinach głosowania;
2. właściwym dla siebie okręgu wyborczym i obwodzie głosowania;
3. lokalach obwodowych komisji wyborczych znajdujących się najbliżej miejsca Twojego zamieszkania, w tym o lokalach przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych;
4. warunkach dopisania wyborcy do spisu wyborców w wybranym przez niego obwodzie głosowania na obszarze gminy właściwej ze względu na miejsce jego stałego zamieszkania;
5. komitetach wyborczych biorących udział w wyborach oraz zarejestrowanych kandydatach i listach kandydatów;
6. warunkach oraz formach głosowania.

Aby uzyskać takie informacje powinieneś złożyć wniosek do wójta (burmistrza, prezydenta miasta), w którym podasz nazwisko, imię (imiona) oraz adres stałego

zamieszkania. Informacje zostaną Ci przekazane telefonicznie, wysłane pocztą lub przez Internet.

Informacje o wyborach są także dostępne w Biuletynie Informacji Publicznej gminy oraz podawane do publicznej wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty w danej gminie.

Możliwość oddawania głosu przez osoby posługujące się alfabetem Braille’a

Jeżeli jesteś osobą niepełnosprawną, posługującą się alfabetem Braille’a, możesz głosować w lokalu wyborczym przy użyciu nakładki na kartę do głosowania, sporządzonej w tym alfabecie. W dniu wyborów obwodowa komisja wyborcza wraz z kartą do głosowania wyda Ci na Twoją prośbę nakładkę lub nakładki na kartę lub karty. Po oddaniu głosu nakładkę/i zwróć komisji.

Głosowanie w wybranym lokalu obwodowej komisji wyborczej, w tym w lokalu dostosowanym do potrzeb wyborców niepełnosprawnych

Jeżeli jesteś wyborcą niepełnosprawnym, możesz głosować osobiście w lokalu wyborczym w Twoim obwodzie głosowania. Możesz także głosować w wybranym przez siebie lokalu wyborczym, w tym także w lokalu dostosowanym do potrzeb osób niepełnosprawnych na obszarze Twojej gminy.

W tym celu powinieneś złożyć wniosek o dopisanie do spisu wyborców w wybranym przez siebie obwodzie głosowania na obszarze gminy, w której stale zamieszkujesz.

Musisz jednak pamiętać, że w wyborach samorządowych dopisanie do spisu wyborców w wybranym obwodzie głosowania w gminie, w której stale mieszkasz, możliwe jest wyłącznie na obszarze okręgu wyborczego właściwego dla miejsca stałego zamieszkania.

Wniosek składa się w urzędzie gminy najpóźniej w 5 dniu przed dniem wyborów.

Rejestr wyborców

Rejestr wyborców obejmuje osoby stale zamieszkałe na obszarze gminy, którym przysługuje prawo do głosowania w wyborach lub prawo do udziału w referendum. Wyborca może być ujęty tylko w jednym rejestrze wyborców.

Wpis do stałego rejestru wyborców powoduje ujęcie w spisie wyborców i w spisie osób uprawnionych do udziału w referendum w miejscu stałego zamieszkania w każdych kolejnych wyborach i referendach, przeprowadzanych na obszarze danej gminy.

Jeżeli jesteś zameldowany na pobyt stały, jesteś z urzędu ujęty w rejestrze wyborców.

Jeśli jesteś zameldowany na pobyt czasowy, musisz złożyć wniosek o dopisanie do rejestru wyborców.

Jeśli wymeldowałeś się z miejsca stałego pobytu lub zgłosiłeś wyjazd za granicę z zamiarem stałego pobytu, zostaniesz skreślony ze stałego rejestru wyborców. To oznacza, że nie będziesz ujęty w spisie wyborców sporządzanym w związku z wyborami lub referendum, nawet jeżeli jesteś zameldowany na pobyt czasowy.

Jeżeli stale mieszkasz na obszarze gminy bez zameldowania na pobyt stały w tej gminie; nigdzie nie mieszkasz, ale przebywasz stale na obszarze danej gminy – zostaniesz wpisany do rejestru wyborców, jeżeli złożysz pisemny wniosek w tej sprawie w urzędzie gminy, na terenie której stale mieszkasz lub przebywasz.

Jeżeli stale mieszkasz na obszarze danej gminy, ale pod innym adresem niż adres Twojego zameldowania na pobyt stały w tej gminie, możesz być wpisany do rejestru wyborców pod adresem, pod którym aktualnie mieszkasz. Musisz jednak złożyć w urzędzie gminy pisemny wniosek o wpisanie do rejestru wyborców.

Przepisy prawa wyborczego nie określają terminu, do którego musisz złożyć wniosek o wpisanie do rejestru wyborców. Powinieneś jednak mieć na uwadze, że wójt (burmistrz, prezydent miasta) ma 3 dni na rozpatrzenie Twojego wniosku. Jeżeli jednak złożysz go np. w ostatnim dniu roboczym przed wyborami, decyzja o wpisaniu Cię do rejestru wyborców może nie być wydana w tym samym dniu.

Jeżeli złożysz wniosek w ostatnich dniach przed wyborami i decyzja o wpisaniu Cię do rejestru wyborców będzie odmowna, może to także uniemożliwić rozpatrzenie Twojej skargi na tę decyzję przed dniem głosowania.

Spis wyborców

Spis wyborców to spis wszystkich osób, którym przysługuje prawo do głosowania.

Spis wyborców dla każdego obwodu głosowania sporządza wójt (burmistrz, prezydent miasta) na podstawie rejestru wyborców. Wyborca może być wpisany tylko do jednego spisu wyborców.

Spis wyborców jest udostępniany do wglądu na pisemny wniosek wyborcy.

ZAGŁOSUJ!
Warto mieć swoje zdanie!

4. Jestem kandydatką / kandydatem – pytania i odpowiedzi³

Informacje ogólne

Chciałbym kandydować w wyborach samorządowych. Czy mogę sam się zgłosić?

Zgłoszenia kandydatów na radnych oraz kandydatów na wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) mogą dokonać **wyłącznie** komitety wyborcze, utworzone w związku z wyborami.

Czy mogę utworzyć komitet wyborczy w wyborach samorządowych?

Tak. Każdy wyborca może utworzyć komitet wyborczy wyborców. Komitety wyborcze mogą utworzyć także partie polityczne, koalicje partii politycznych, stowarzyszenia i organizacje społeczne.

Kiedy mogę utworzyć komitet wyborczy?

Wyłącznie po ogłoszeniu w Dzienniku Ustaw rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów o zarządzeniu wyborów. Dopiero od tego dnia można wykonywać czynności związane z utworzeniem komitetu wyborczego – między innymi zbierać podpisy poparcia dla jego utworzenia i złożyć zawiadomienie o utworzeniu komitetu. Czynności podjęte przed dniem ogłoszenia rozporządzenia są nieważne.

Gdzie mam złożyć dokumenty dotyczące utworzenia komitetu wyborczego?

Zawiadomienie o utworzeniu komitetu wyborczego z wymaganymi załącznikami składa się w zależności od rodzaju komitetu wyborczego: do Państwowej Komisji Wyborczej lub do właściwego komisarza wyborczego.

Do Państwowej Komisji Wyborczej dokumenty składają komitety wyborcze utworzone przez:

1. partie polityczne;
2. koalicje partii politycznych;
3. stowarzyszenia lub organizacje społeczne, jeżeli zamierzają one zgłaszać kandydatów na radnych w więcej niż jednym województwie;
4. wyborców, jeżeli zamierzają one zgłaszać kandydatów na radnych w więcej niż jednym województwie.

Do komisarza wyborczego właściwego ze względu na siedzibę komitetu dokumenty składają komitety wyborcze utworzone przez:

³ Opracowane na podstawie materiałów Państwowej Komisji Wyborczej dostępnych w serwisie edukacyjnym www.wybieramwybory.pl.

1. stowarzyszenia lub organizacje społeczne – jeżeli zamierzają one zgłosić kandydatów na radnych tylko w jednym województwie;
2. wyborców – jeżeli zamierzają one zgłosić kandydatów na radnych tylko w jednym województwie.

Czy mogę sam prowadzić kampanię wyborczą? Na przykład wydrukować swoje plakaty i ulotki wyborcze za własne pieniądze?

Kampanię wyborczą na rzecz kandydatów prowadzą, co oznacza, że także finansują ją ze swoich pieniędzy, wyłącznie komitety wyborcze. Jednocześnie przepisy Kodeksu wyborczego określają, że agitację wyborczą, która stanowi zasadniczy element kampanii wyborczej, może prowadzić każdy komitet i każdy wyborca. Należy jednak pamiętać, że niedopuszczalne jest zaciąganie jakichkolwiek zobowiązań majątkowych w imieniu i na rzecz komitetu wyborczego bez pisemnej zgody pełnomocnika finansowego komitetu.

Zgłaszanie kandydatów na radnych w wyborach do rad gmin (rad miast)

Kto może kandydować na radnego?

Kandydatem na radnego może być obywatel polski i obywatel Unii Europejskiej niebędący obywatelem polskim, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 18 lat, mieszka stale w gminie, w której kandyduje i jest wpisany do stałego rejestru wyborców, właściwego dla danej gminy.

Kto nie może kandydować na radnego?

Nie może kandydować na radnego:

- a. osoba pozbawiona praw publicznych prawomocnym orzeczeniem sądu;
- b. osoba pozbawiona praw wyborczych prawomocnym orzeczeniem Trybunału Stanu;
- c. osoba ubezwłasnowolniona prawomocnym orzeczeniem sądu;
- d. osoba skazana prawomocnym wyrokiem na karę pozbawienia wolności za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- e. osoba wobec której wydano prawomocne orzeczenie sądu stwierdzającego utratę prawa wybieralności, o którym mowa w art. 21a ust. 2a ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów;

- f. osoba która została pozbawiona biernego prawa wyborczego w państwie członkowskim Unii Europejskiej, którego jest obywatelem (dotyczy to obywateli UE, którzy nie są jednocześnie obywatelami polskimi).

Czy kandydat na radnego musi mieszkać na obszarze okręgu wyborczego, w którym zostanie zgłoszony?

Nie. Kandydat na radnego nie musi mieszkać na obszarze okręgu wyborczego, w którym zostanie zgłoszony. Musi natomiast stale mieszkać w gminie, na terenie której leży okręg wyborczy.

Ile podpisów poparcia musi mieć lista kandydatów na radnych?

Listę musi poprzeć określona liczba osób stale mieszkających w gminie, gdzie leży okręg wyborczy, w którym zgłaszana jest lista.

- co najmniej **25 wyborców** – w przypadku kandydatów na radnych w wyborach do rad gmin (rad miast) w gminach do 20 000 mieszkańców,
- co najmniej **150 wyborców** – w przypadku kandydatów na radnych w wyborach do rad gmin (rad miast) w gminach powyżej 20 000 mieszkańców,

Wyborcy ci nie muszą natomiast stale mieszkać na obszarze tego konkretnego okręgu wyborczego, w którym zgłaszana jest popierana przez nich lista.

Ile musi być kobiet i mężczyzn na liście kandydatów na radnych?

W przypadku list kandydatów na radnych w wyborach do rad gmin (rad miast) w gminach powyżej 20 000 mieszkańców liczba kobiet i liczba mężczyzn nie może być mniejsza niż 35 % wszystkich kandydatów na liście.

Kto może zgłaszać listy kandydatów na radnych?

Prawo do zgłaszania list kandydatów na radnych w wyborach do rad gmin mają komitety wyborcze, które uzyskały od Państwowej Komisji Wyborczej lub od właściwego komisarza wyborczego odpowiednio uchwałę lub postanowienie o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego.

Komitety wyborcze, które uzyskały postanowienie od komisarza wyborczego, mogą zgłaszać listy kandydatów tylko na obszarze wskazanym w tym postanowieniu.

Listy kandydatów w imieniu komitetu wyborczego zgłasza pełnomocnik wyborczy komitetu lub osoba imiennie przez niego upoważniona. Osoba upoważniona nie może upoważniać innych osób do zgłaszania list kandydatów na radnych.

Czy można kandydować jednocześnie na radnego i wójta, burmistrza, prezydenta miasta?

Tak. Można jednocześnie kandydować na radnego gminy i na wójta (burmistrza, prezydenta miasta), lecz jedynie w tej samej gminie.

Nie można natomiast jednocześnie kandydować na wójta (burmistrza, prezydenta miasta) i na radnego powiatu lub radnego sejmiku województwa, a także na wójta (burmistrza prezydenta miasta) i radnego gminy w różnych gminach.

Zgłaszanie kandydata na wójta, burmistrza, prezydenta miasta.

Kto może kandydować na wójta, burmistrza, prezydenta miasta?

Kandydatem na wójta, burmistrza lub prezydenta miasta może być obywatel polski, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 25 lat i jest wpisany do stałego rejestru wyborców w jednej z gmin na obszarze Polski.

Kto nie może kandydować na wójta, burmistrza, prezydenta miasta?

Kandydatem na wójta, burmistrza lub prezydenta miasta nie może być osoba:

- a. pozbawiona praw publicznych prawomocnym orzeczeniem sądu;
- b. pozbawiona praw wyborczych prawomocnym orzeczeniem Trybunału Stanu;
- c. ubezwłasnowolniona prawomocnym orzeczeniem sądu;
- d. skazana prawomocnym wyrokiem na karę pozbawienia wolności za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- e. wobec której wydano prawomocne orzeczenie sądu stwierdzające utratę prawa wybieralności, o którym mowa w art. 21a ust. 2a ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów.

Kto może zgłosić kandydata na wójta, burmistrza, prezydenta miasta?

Kandydata na wójta, burmistrza lub prezydenta miasta może zgłosić taki komitet wyborczy, który zarejestrował listy kandydatów na radnych w wyborach do rady gminy w co najmniej połowie okręgów wyborczych w tej samej gminie, w której chce wystawić kandydata na wójta burmistrza lub prezydenta.

Jeżeli komitet chce zgłosić kandydata na wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w gminie powyżej 20 000 mieszkańców, wtedy liczba zarejestrowanych przez ten

komitet kandydatów na radnych w każdym z tych okręgów nie może być mniejsza, niż wynosi liczba radnych, wybieranych w danym okręgu wyborczym.

Ilu kandydatów na wójta, burmistrza, prezydenta miasta może zgłosić komitet wyborczy?

Komitet wyborczy może zgłosić w danej gminie tylko jednego kandydata na wójta, burmistrza lub prezydenta miasta.

W przypadku koalicji wyborczej komitet wyborczy partii politycznej, który wchodzi w skład takiej koalicji nie może zgłosić własnego, odrębnego kandydata, jeżeli ten koalicyjny komitet wyborczy wystawił już kandydata wspólnego.

Czy można jednocześnie kandydować na wójta, burmistrza, prezydenta miasta w wielu gminach?

Nie. Kandydat może ubiegać się o fotel wójta, burmistrza lub prezydenta miasta tylko w jednym miejscu.

Czy można kandydować jednocześnie na radnego i na wójta, burmistrza, prezydenta miasta?

Tak. Można jednocześnie kandydować na radnego gminy i na wójta (burmistrza, prezydenta miasta), lecz jedynie w tej samej gminie.

KANDYDUJ!
Zmieniaj swoje otoczenie i realizuj wizję!

5. Rekomendacje dla kandydatów i dobre praktyki

Gdy już zdecydujemy o zaangażowaniu politycznym i starcie w wyborach warto podejść profesjonalnie do tematu. Poniżej kilka rekomendacji dla kandydatów bazujących na dobrych praktykach.

Rozpoznawalność

By myśleć poważnie o wyborach nie można być „człowiekiem znikąd”. Rozpoznawalność wśród wyborców do podstawy. Nie można na kilka tygodni przed głosowaniem niejako wyskoczyć jak Filip z konopi.

Zanim przedstawimy się jako kandydat warto intensywniej włączyć się w życie społeczności lokalnej, działać aktywnie na rzecz mieszkańców w ważnych dla nich sprawach lub zaangażować się w działalność charytatywną.

Zupełnie inaczej bowiem będziemy postrzegani, jeśli naszą markę zbudujemy na aktywności w środowisku lokalnym. Bycie społecznikiem lub lokalnym liderem może bardzo pomóc w dniu wyborów. Dodatkowo pamiętajmy, że inaczej jak w przypadku celebrytów, popularność jest wizerunkowo pożyteczna dla kandydata jeśli się wyborcom dobrze kojarzy.

Przedstaw swoją wizję

Wielu z nas lubi narzekać. Jednak na krytycznym spojrzeniu niestety raczej nie uda nam się zbudować w 100% wiarygodnego przekazu dla wyborców. Ważna jest przede wszystkim wizja przyszłości, jaka mamy dla naszego miasta czy gminy.

Musimy mieć konkretny plan działań, który przedstawimy wyborcom i który będzie żywotnie związany z ich potrzebami i problemami. Perspektywa zarobku związana z pobieraną dietą radnego to stanowczo za mało na karierę polityczną nawet w lokalnych realiach rady gminy.

Przekonuj do siebie różnych wyborców

Jeśli jesteśmy seniorem – w oczywisty sposób najbliższe będą dla nas problemy dnia codziennego emerytów i potrzeby osób 60+. Akcentując te kwestie w kampanii zwiększamy swoją wiarygodność i zwiększamy szanse na aktywizację elektoratu osób starszych.

Musimy jednak pamiętać, że to nie może być jedyny element naszego programu. Nie jest bowiem tak, że seniorzy głosują tylko na seniorów czy mieszkańcy jednego osiedla koniecznie na sąsiada. By uzyskać satysfakcjonujący wynik powinniśmy zainteresować szersze spectrum naszych wyborców w różnym wieku. Nawet jeśli główny nacisk w kampanii kładziemy na postulaty senioralne pamiętajmy też by zaproponować rozwiązania atrakcyjne dla innych grup wiekowych mieszkańców np. związane z usprawnieniem komunikacji, walką ze smogiem czy poprawą warunków nauczania najmłodszych poprzez remont miejscowej szkoły.

Pokażmy się wyborcom

Prowadzenie kampanii do wyborów samorządowych jest stosunkowo proste. Tutaj najbardziej liczy się kontakt bezpośredni – rozmowa z wyborcą. Jeśli kandydujemy na radnego w mniejszej gminie jesteśmy w stanie bez większego problemu przejść od domu do domu przez cały obszar naszego okręgu pytając mieszkańców o potrzeby, rozdając ulotki i zachęcając do poparcia swojej wizji rozwoju.

Jeśli nie jesteśmy w stanie zrealizować tego rodzaju kampanii ze względu na ograniczenia np. zdrowotne – pamiętajmy, że kampanię „od drzwi do drzwi” prowadzić mogą także nasi współpracownicy.

Nie możemy także zapomnieć o roli internetu w dzisiejszych czasach. Posiadanie własnej strony internetowej zawierającej nasz program lub ważniejsze postulaty to już standard. Z kolei media społecznościowe to idealna droga do młodszych wyborców.

Warto rozważyć pojawienie się na wydarzeniach masowych w roku wyborczym. Bardzo dobrym sposobem dotarcia do wyborców-seniorów jest wykorzystanie kontaktów wypracowanych np. podczas warsztatów senioralnych.

Po pierwsze współpraca

Stara mądrość ludowa powiada, że „sam kijem Wisły nie zawrócisz”. Wybory to gra zespołowa. Nawet jeśli mamy silny temperament lub osobowość indywidualisty pamiętajmy, że skuteczna polityka nawet na niższym poziomie wymaga umiejętności współpracy w zespole. Widać to dobrze już podczas kampanii, ale także i później po sukcesie wyborczym. Radni współpracują w klubach i kołach, tworzą koalicje i frakcje. Wójt czy burmistrz zabiega o poparcie większości członków rady.

Jeśli więc chcemy w dłuższym okresie czasu realizować swój program i wdrażać w życie nasze postulaty nie możemy zapomnieć o umiejętności współpracy i zdolności do kompromisu. Pod koniec kadencji obywatele będą pytać o naszą skuteczność chcąc wiedzieć ile z naszych pomysłów udało nam się zrealizować. Nikomu bowiem nie jest potrzebny radny wiecznie nastawiony na NIE.

Czy warto drukować ulotki?

Podstawowe warunki skuteczności przygotowanych przez nas materiałów wyborczych to jasność przekazu i prostota formy. Nie musimy też wydać na nie majątku (tym bardziej że obowiązują nas ograniczenia w tym względzie). Liczy się to by nasz przekaz był zrozumiały oraz ulokowany w lokalnych potrzebach odbiorców. Kampanie negatywne już nie skutkują – możemy wskazać błędy władzy, jednak pamiętajmy, że przekaz pozytywny powinien stanowić główny element naszego materiału wyborczego. Jeśli zdecydujemy się na ulotkę warto rozważyć rozwiązania, które wyróżnią nasz przekaz np. nietypowy kształt lub kolor albo nadanie jej wymiaru użytecznego poprzez zamieszczenie na drugiej stronie kalendarza lub rozkładu jazdy komunikacji. Wówczas nasza ulotka zamiast w koszu znajdzie się na lustrze w przedpokoju.

Nie zawsze dobrze być z partii

Popularny jest pogląd, że w polityce nie znaczysz nic jeśli nie należysz do partii politycznej. Jeśli naszym punktem odniesienia jest polityka ogólnokrajowa to nierzadko trudno z tym polemizować. Jednak w społecznościach lokalnych przynależność do partii bardzo często jest źle postrzegana. Wybierając radnego wyborcy chcą bowiem mieć pewność, że dobro „małej ojczyzny” będzie dla niego ważniejsze niż interes ugrupowania. Tutaj często liczy się więc nie tyle etykieta

partyjna a doświadczenie, nazwisko czy zaangażowanie społeczne. Wiele z partii ogólnopolskich w związku z tym nie pokazuje się w gminach czy małych miastach, mimo że członkowie tych ugrupowań startują z lokalnych komitetów o wdzięcznych nazwach „Nasza Gmina” czy „Dla Obywateli”.

Czego lepiej się wystrzegać?

Warto znać swoje silne i słabe strony. Dobrze gdy potrafimy odnaleźć się w dyskusji na różne tematy. Jeśli jednak w danej kwestii nie posiadamy kompetencji lub wiedzy – nie starajmy się z nich kreować głównego tematu naszej kampanii. To kwestia wiarygodności. Może się okazać, że w debacie wyborczej z innym kandydatem-ekspertem wypadniemy blado.

Z drugiej strony ludzie nie oczekują, by ich kandydat był „alfa i omegą”. Jeśli potrafimy się przyznać publicznie, że „nie jesteśmy specjalistą w tej dziedzinie” ale współpracujemy z profesjonalistami, profesorami wyższych uczelni czy wieloletnimi praktykami z danej sfery – wyborcy dostrzegą nasze zdolności budowania współpracy i umiejętności szukania rozwiązań na rzecz mieszkańców.

Dobrze także uważać na hasła wyborcze. Znany jest przypadek, gdy wieloletni burmistrz startował z hasłem „Czas na zmiany!” – i zgodnie ze swoim postulatem został przez mieszkańców zmieniony.

6. Skąd czerpać informacje o wyborach samorządowych?

www.pkw.gov.pl - strona Państwowej Komisji Wyborczej

www.wybory2018.pkw.gov.pl – serwis PKW o wyborach samorządowych 2018

www.wybieramwybory.pl – portal edukacyjny dla wyborców i kandydatów

Broszura przygotowana w ramach projektu
„Aktywni Seniorzy w Metropolii Poznań i w Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”

Projekt finansowany ze środków Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób
Starszych na lata 2014 – 2020 oraz środków własnych Stowarzyszenia Metropolia Poznań
i Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska

ASOS 2014-2020

**Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej
Osób Starszych na lata 2014-2020**

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej